

Jan Charytański

"La communion solennelle : folklor païen ou fête chrétienne", S. Bonnet, A. Cottin, Paris 1969 : [recenzja]

Collectanea Theologica 43/3, 237

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

daktyczną tych dwu „obrazów”. Możemy postawić pytanie, czy tak ujęta „nauka religii” ma jeszcze coś wspólnego z katechezą pojmowaną jako forma misji słowa w Kościele.

Niemniej wydaje się, że dobrze by było, gdyby wykładowcy katechetyki i pedagogiki zapoznali się z tą pozycją. Refleksja nad nią pozwoli również nam przemyśleć na nowo cele katechizacji, które, być może, ciągle jeszcze zamykają się do przekazania informacji religijnej i „praktyk”. Nie możemy naśladować. Powinniśmy jednak zastanowić się.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

S. BONNET, A. COTTIN, *La communion solennelle, Folklor païen ou fête chrétienne*, Paris 1969, Editions du Centurion, s. 290.

Przed kilkunastu laty ukazała się we Francji książka pod tym samym tytułem i podobne rozpatrująca zagadnienie. Sposób jednak podejścia jest w tych dwu pozycjach całkowicie inny. Pierwsza pozycja skupiała się przede wszystkim na teologii Eucharystii. Obecnie zaś omawianą pozycję cechuje podejście, które w pewnym sensie można nazwać socjologicznym.

Zasadniczy trzon książki stanowią wypowiedzi na temat uroczystej komunii św., zebrane i uporządkowane przez Augustina Cottina. Dotyczą one zagadnienia podkreślonego w tytule książki. Czy uroczysta komunie św. we Francji jest tylko zjawiskiem swoistego folkloru, wypływającego z zamierchłej tradycji, czy też można w nim jeszcze odszukać autentyczne elementy przeżycia religijnego. Wypowiedzi sformułowane są przede wszystkim przez duchownych, dotyczą jednak opinii również rodziców, a także dzieci biorących udział w tej uroczystości.

Zebrane wypowiedzi poddają krytyce formy duszpasterstwa uroczystej komunii we Francji, jak również podsuwają projekty jej reformy. Dostrzega się przesuwanie akcentu z samej komunii św. na uroczyste wyznanie wiary, odnowienie przyrzeczeń chrztu św., czy wreszcie obietnicę zaangażowania w misję apostołską Kościoła.

Zebrane opinie są często sprzeczne ze sobą. Jedni pragną zachowania form jak najbardziej związanych z tradycją, inni dążą do zniesienia całkowicie tego zwyczaju. W niektórych wypowiedziach dostrzega się uznanie wartości zwyczajów domowych (np. wspólny posiłek, podarki) czy wreszcie widzi się w tym zwyczaju przejście dziecka do świata dorosłych. Inne natomiast postulują całkowite uduchowienie uroczystości z odrzuceniem wszystkich elementów naturalnych.

Dla polskiego czytelnika najciekawsza jest część druga tej książki, napisana przez drugiego autora: Serge Bonnet, jako socjolog, patrzy nieco krytycznie na zebrany i omówiony materiał. Właściwie odmawia mu wartości analizy obiektywnej. Mamy bowiem zebrane wypowiedzi, ale reprezentują one przede wszystkim myśl duszpasterzy, choć nawet relacjonują zdania laików. Ponadto nie ma klucza, który by umożliwił odczytanie ich obiektywne, dające możliwość wysnuwania jednoznacznych wniosków. Ponadto jednak S. Bonnet poddaje krytyce sposób podejścia do zagadnienia ze strony duchowieństwa francuskiego. Zarzuca mu swoisty klerykalizm mimo ustawicznego głoszenia znaczenia laikatu. W wypowiedziach autor dostrzega ponadto swoistą cechę duchowieństwa francuskiego, a mianowicie uleganie modnym w danej chwili tendencjom. W sformułowaniach zawsze jest wyraźny wpływ panujących w danym momencie tendencji duszpasterskich.

Centralne zagadnienie obce jest polskiemu czytelnikowi. Niemniej warto, by polscy wykładowcy katechetyki zapoznali się z omawianą pozycją. Wiele momentów dyskusji duszpasterskiej odnosi się również do naszych form duszpasterstwa. Krytyka zaś duchowieństwa francuskiego może rzucić nieco światła również na niektóre nasze sposoby wartościowania czy próby ocen.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa